

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőíratok visszaadásán
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Világkiállítás.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke egy életrevaló s hazánk gazdasági életére nagy fontossággal bíró eszmét vetett fel s ez eszmének ország-szerite propagandát óhajt csinálni. Ez eszme, melynek már régen a megvalósulás stádiumában kellett volna, hogy legyen egy világkiállítás rendezése Magyarországon. Lánzy a világkiállítást 1917-re tervezi, amikor is az ország székesfővárosa a környék hozzácsatolása s a természetes szaporulat hozzászámításával a milliós metropolisok közzé fog tartozni s így méltán felkelheti ezen egész akció az egész világ figyelmét.

Hogy egy világkiállításnak minő jelentősége van s lehet egy ország további fejlődésére, azt talán még magyaráznunk is felesleges időfecsérelés lenne, mert ha csak az idegenforgalmat tekintjük, amit egy ilyen világkiállítás szerez az országnak s amelyre immár évtizedek óta hiába törekszünk, már ezzel egyedül is annyi hasznot hajtottunk, amennyi hasznot semmi más egyébbel elérni nem volnánk képesek.

Világkiállítása már majd minden or-

szágnak volt, sokkal kisebb s kevésbé kulturált országnak, mint a miénk s érthetetlen okokból eddig még hivatott tényezőknek nem jutott eszébe, hogy ezt az életrevaló s valóban igen szükséges eszmét meg is valósítsák. Még Romániának is volt már világkiállítása s az bizonyos, hogy annyi érdeklődést csak ki tudunk váltani a külföldről, amennyit ez a kis balkáni, de valóban önálló és független állam ki tudott váltani.

S noha az illetékes tényezők pártolják a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnökének ezen tervét, még mindig nem látjuk teljesen biztosítva azt, hogy hazánkban a tervezett világkiállítás a kontemplált időpontban tényleg léte-sülni fog.

Világkiállításra pedig feltétlenül szükségünk van. Nemcsak azért, mert általa anyagi előnyöket is remélhetünk, de kiváltképen az erkölcsi siker s elégtétel okából, melyre az évtizedes s tervszerű rágalmozások okából szükségünk van, hogy végre teljes és tökéletes elégtételt nyerjünk a külföldtől, mely még mindig nem ismeri sem országunkat, sem műveltségünket, kulturánkat, hanem valamely félig vad, nyers néptörzset lát ben-

nünk, mely még mindig nem tudta ázsiai eredetéből kivetkőztetni magát. Ha tehát egy világkiállítás következtében, melyen a külföld is természetesen részt kell hogy vegyen végre megismer minket, megismeri igaz mivoltunkat s látja, hogy itt nagy kultúra, előrehaladás van s hogy mindaz, amit rólunk ellenségeink hiesztelnek hazug és rosszindulatu valótlan-ság, akkor talán ami ismert, de épen ez okból elhanyagolt természeti szépségeink, mondhatnók ritkaságaink reá fogják birni végre a külföldieket, hogy a régen áhított, sóvárgott idegenforgalmat valóra váltsák s ez egyellen még hiányzó esz-közt, teljes közgazdasági előhaladásunk-hoz kiszolgáltassák.

Társadalmi uton kell tehát odahat-nunk, hogy ez a világkiállítás valóra váll-jon. Hogy semmilyen faktor ne találjon cskot, ezt a végtelenségig elodázni. Mert bizonyos, hogy nagyon sok munkával, nagyon sok fáradsággal jár egy világ-kiállítást úgy nyélbe ütni, hogy az a si-ker minden képét mutassa azután. Egy fiasko épen olyan káros, ha nem ártal-masabb, mintha egyáltalában nem ren-dezünk világkiállítást. De ha minden té-nyező azon lesz, ha mindenki közremü-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A medikus.

— Színmű három felvonásban. Irta: Bródi Sándor. A Saigligeti-színházban először adták 1911. február 26-án. —

Ha egy kezdő író színdarabot ír, csak a tehetség némi jelét árulja el, mindenki lehető jóakarattal igyekszik támogatni. A sziniszagató megmagyarázza neki, hol és hogyan javítsa művét, átdolgoztatja, újra leiratja az egészet, az előadó színészek a maguk tapasztalatával és biztos rutinjával teszik erőssé azokat a pontokat, melyeken a szerző bizonytalanul tapogatózik, a közönség jóakarattal tapsol, ahol más-nál hidegűl viselkednek, hallgat, amikor más-nál püsszögne, a kritika pedig letéve éles beál-lításokra csiszolt szemüvegét, rózsás üveget tesz föl, nem annyira bírál, mint inkább biztat, ab-ban a meggyőződésben, hogy a mikor a kez-dőt támogatja, akkor voltaképpen az elnézéssel a jövőt szolgálja. Nem kell ezt a fiatal embert visszariasztani, amiért még gyenge lábakkal bizonytalanul támolyog az irodalom útján; erő-sítsük, segítsük, — fog még versenyezni is!

Ez az eljárás gyöngédség; tehetséges kez-dők joggal számíthatnak rá.

Az is megtörténik, hogy az irodalom valamelyik régi jelesének egy munkáját adják elő. Régi idők visszhangja csendül meg a legmo-dernebb érzések hangjaira berendezett szin-padon. Olyan idegenszerűen, divatját mult formán hangzik minden. Nehezen tudjuk beleélni ma-gunkat annak a közönségnek a gondolatvilá-gába, melynek ez a színdarab talán kedvence volt, mely lelkesült, könnyezett vagy kacagott rajta. Es mégis: szeretettel, sőt tisztelettel fo-gadjuk a darabot. Az a mult tündöklék benne, melyen fölépült a jelen, amely nélkül mi sem büszkélkedhetnénk fejlett, modern irodalmi színvonalunkkal. Ugy érezzük, hogy ezzel a tisztelettel tartozunk a mult nagyjainak.

Ez a kegyelet; kötelesség a mult nagysága iránt.

Van aztán egy harmadik tünet is. Valaki nem kezdő, nem is elmult nagyság. Köztünk él, igen közepes színműírói tehetséggel. A kez-deten régen túl van s réges-régen megállapítható róla, hogy a tehetséges kezdő színvonalán sohasem fog felülemelkedni. Van azonban egy sajátsága: bele tud kapaszkodni valamely irány-zatba, bele tud formálódni egy klikkbe s mivel

saját eszméi nincsenek, a klikk átlag gondola-tainak lesz nem kiváló, de legharsányabb kiabá-lója. Tudja, hogy a jövő igazságos és elfogulatlan ítéletétől nincs mit remélnie; a kortársaktól akar tehát minden — csengő — elismerést inkasz-alni. Nem a maga erejével halad. Klikkbeli társainak tolja a szekereket s alkalom adtán, mikor az ügyes stréber szinpadra kerül, az egész klikkkel ordítva ünnepeletti magát. Különös szerencse, ha a klikk felekezeti alapon verődött össze; kivált olyan felekezeti alapon, mely egy kissé — hogy is mondjuk csak — rendezetlen lévén, másfelé sem tűri a rendet. Nyugtalan, összeférhetlen, rombol, de építeni nem tud. Ilyen körben tud az igazi irodalmi stréber pompásan érvényesülni. Ha még némi tehetsége is van, ha a szorgoskodó mullák élére tud állani, készen van a hírneve. Egy-szerre lángelmének kiáltják ki, Izrael új tűz-oszlopának, a kit csak hódolat illet meg, nem bírálát s leggyengébb torzóit is olyan sűrű tömjénnel füstölik meg, a minőt a jeruzsálemi templomban sem láttak őseik soha.

Ennek a neve pajtáskodás. Közönséges adsi nesze alapon nyugvó pajtáskodás. Ma nekem, holnap neked. Ma te vagy zseni, hol-nap én leszek, a jámbor közönség hadd

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

ködik, hogy egy világiállítás a siker jegyében szülessék meg, akkor sem térítheti el ezen szándék megvalósulásától sem.

Mikor a tervezett világiállítás eszméjét először vetette fel a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, azt is hozzáfűzték, hogy ekkor lesz a kiegyezés félszázados jubileuma s így jó alkalom lesz megmutatni, hogy azóta mennyit haladtunk. Nekünk nincs kifogásunk e terv ellen, de a kiegyezés közjogi elenségei annál inkább találhatnak kifogásolni valót benne. Egy ilyen nagy akciónál pedig mindenkinek a közreműködésére számítani kell, abból eleve kizárni senkit sem szabad. Azért ezt az indoklást teljesen el kell ejteni, — elég annyi, hogy dédelgetett fővárosunk normális haladás mellett 1917-ben eléri az egy millió lakost. Ha arról van szó, hogy mindenkinek a közreműködésére számítsunk, inkább azt is meg lehetne tenni, hogy egy évvel későbbre kell halasztani a terminust. Vagy pedig meghagyni 1917-re, de nem a kiegyezés, hanem a koronázás félszázados jubileumához kell kapcsolni azt. Ez kétségkívül egyesíteni az ország minden lakosát.

Amit pedig egyöntetűen s mindnyájan akarunk, annak sikerülnie kell. Mint egy ember tehát, kívánjuk, követeljük, hogy 1917. évre Magyarországon világiállítást rendezzenek, mert ebből ugy az egyesek, mint az összeség, de kiváltképpen az ország erkölcsi és anyagi érdekei nyerne támogatást s erősítést egy újabb és szebb fejlődésre.

Tanárok küzdelme egymás ellen.

A hittanárak fizetésrendezése.

Zajos gyűlést tartott vasárnap az Országos középiskolai tanáregyesület választmánya. *Kármán Mór* nemrégiben a vallásoktatásnak a középiskolából való kiküszöbölését kívánta, mire *Mázy Engelbert* kassai főigazgató adta meg a választ.

Most *Kármán* folytatta támadását és védekezéseit *Mázy* vádjai ellen. Jelen volt azonban *Mázy* főigazgató is, aki nyomban felkelt *Kármán* izetlenségei után. Elhárította magától azt a támadást, amelybe őt *Kármán Mór* részesítette. Kijelentette, hogy eddigi írásaiban és az inkriminált beszédekben is mindig kifejezte tiszteletét *Kármán* iránt. Itt sem támadta meg *Kármánt*, csak kifejezte a katolikus tanáregyesület álláspontját a vallásoktatásnak az iskolából való kiküszöbölésére irányuló törekvésekkel szemben. Tette ezt *Kármán Mór*nak egy cikke alapján. *Kármán* őt főigazgatói működésében is megtámadta.

Mázy kijelenti végül, hogy a hamisítás vádját visszutasítja, mert az, amit ő beszédekben idézett, kiolvasható *Kármán* cikkének tenorjából.

Négyessy László elnök a vitát berekeszti és kijelenti, hogy a későbbi esetleges jó vagy rosszbizemű felhasználások megelőzésére ki kell mondania azt, hogy az előadásban a vallás kiküszöböléséről szó nem volt és így azt sem pro, sem kontra felhasználni nem lehet és nem szabad. A nemzeti munka érdekében kell közösen dolgozni és egyesíteni az erőket.

Ezután *Fancsó* Benedek alelnök vette át az elnöklést és *Négyessy* László előterjesztette

a hitoktatók státuszrendezésére vonatkozó felterjesztést. A felterjesztés hangosítja a rendezés szükségét és kéri a kormányt, hogy intézkedjék, hogy a kellő közműveltség és pedagógiai garanciák esetében a hitoktatók előlépése is párhuzamos legyen a többi rendes tárgyak tanárival és nyugdíjigényük biztosíthatóságuk. — A felterjesztés ezután a hivatalos terv anomáliáival szemben felmerült aggodalmakat részletezi.

Az előadó hangsúlyozza, hogy a főcél a hitoktatók részére tisztességes ellátás biztosítása.

Kármán Mór és *Gulyás István* hozzászólása után az előadó összegezve a felszólalásokat, azt a javaslatot teszi, hogy a memorandumban kérje az egyesület a minisztert az anyagi rendezésre, fejtsse ki, hogy a jelen rendezés törvényellenes és a rendezésnek az 1883: XXX. t.-c. sértetlen fenntartásával kell történnie és végül hívja föl arra, hogy a rendezést az egyházi hatóságokkal történt megbeszélés alapján esaközölje. E javaslatot a választmány egyhangulag elfogadta.

Közös miniszteri tanácskozás a bosnyák vasutakról. Vasárnap délelőtt *Aehrenthal* gróf közös külügyminiszter előkérésével közös miniszteri értekezlet volt, amelyen a közös minisztereken kívül a magyar kormány részéről *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter és *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter, az osztrák kormány részéről báró *Bauerth* miniszterelnök, *Mayer* Róbert pénzügyminiszter és dr. *Globiniski* vasutügyi miniszter vettek részt. A jegyzőkönyvet báró *Perstel* főkonzul vezette. A tanácskozás tárgyaül szolgáltak báró *Burján* közös pénzügyminiszter közlései Boszniát és Hercegovinát illető különböző ügyekről, ezek között a bosnyák vasutak kiépítéséről.

higye, vegye be a maszlágot és — fizessen. Mert ez a fő.

Igy csinált Bródi Sándorból, az évtizedek óta tehetős kezdőből egérvő zsenit a felekezeti alapon szervezkedett héber magyar zsurnaliszta. Még elő sem adták legújabb darabját, a *Medikust* s már reklámozta mellette sippal, dobbal, doronggal.

Vasárnap este volt szerencsénk a *Medikus*hoz.

A darab tartalmának ismertetésével hamar végezhetünk; nem történik benne olyan sok és érdekes dolog, hogy válaszuk sok időt venne igénybe. Az első felvonásban a diák tanyá társasága kecsereg a pénztelenségen: János, a medikus, Schwarz, az orvosnövendék, a ki *Majd-ra* magyarosította a nevét (?!), Nagyfejed, a jogász (no persze, a jogász csak Nagyfejed lehet), György, a premontrei papnövendék, a *Filozopter* és a *Technikus*. János a fia a palóc *Arrak* szabónak; az apja kitaníttatja, de úgy, hogy Rubin gazdag fővárosi orvoshoz adja, a hol a gyerekeket neveli s ha kitanul, el kell venni az orvos leányát feleségül. A leány, Riza szerelmes is bele; János azonban fűtyöl rá. Hiába látogatja meg a leány a leányjakásán, mikor betegnek gondolja; János a falujukbeli kis Piroskáról álmodozik. Piroskáról álmodozik György is. Megjön *Arrak* s pénzt kér Jánostól: a hátat kell térjhez adni.

Jön Piroska is: annak az epját mint sikkasztót lecsukták, a család szétszűllött s Piroska Jánoshoz menekült. György megesketti őket, egy vetkőzései jelenet s a függöny a karzat szűnni nem akaró tapsai közt legördül. A lefeküdt Piroskát hívják sürgősen a lámpák elé.

A második felvonásban *Arrak* négyezer forintot kicsal Rubin Rizától a leendő sógor-nője házasságára. János ellenben bevallja Rizának, hogy nem szereti, sohasem szeretette. A leányban felébred a büszkeség, kiutasítja Jánost, aki ekkor veszi észre, minő értékes, nemes lélek lakik Rizában — s beleszeret. De azért kiutasítja.

A harmadik felvonásban János gorombásokodik Piroskával. György már nem premontrei kispap, mert meghalt a kanonok nagybátyja s egy kis házat hagyott rá. Kilépett hát s meg akar nőstülni. János megtudja, hogy az atya a Riza pénzén szerzett a hűgának vőlegényt, neki meg diplomát; kiveri a vőlegényt, a menyasszonyt, az atyját s elrohan, előbb azonban Piroskát odaadja Györgynek. Mire hazajön, ott találja Rizát, aki kijelenti, hogy ott is marad, esküvő nélkül, az apja nélkül, a feleségének, a szeretőjének.

Hogy hol van ebben a zsenialitás, azt nehéz fölfedezni. A mese tele van lélektani ellentmondásokkal s a realizatikusnak szánt részletek visszataszítók. A nyelvezete egésze-

rűen barbár. *Gangra* néz a fírháng, zaci a zálogház s mindeu felvonásban, szalonban vagy diákszobában főszólam a zene. Ez persze a Lipótvárosban szittos magyarság. Az emberek egyszerű tömönatokban beszélnek, mikor Piroska azt mondja: »Imádkozok«, János magyarosan ráfelel: »Tegyed azt.« Olyan erőltettek, mesterkéltek a dialógok, mint maga a mese. Az alakok képtelenül torzak. A magyar iparos pénzt csal ki a leánytól, aki a fiába szerelmes. A magyar leány odaadja magát a jó barátjának s egy papnövendék vad frázisok közt komoly képpel azon melegében összecadja őket. A diáktanya magyar alakjai mind félkegyelműek. Ellenben idealisan száraz és okos a zsidó orvos, idealisan józan a zsidó orvosnövendék, idealisan nemes lélek Riza — mindenki derék, okos, aki zsidó, de aki keresztény, az hitvány, az gyenge, az ostoba. Hogyne fogadná hallelujával az ilyen darabot Magyarország egész, héber szellemű lapokban illatozó klikk-közvéleménye! Hogyne lenne zseni az az ő esinált nagyságuk, aki ezeket a vakmerően a magyar közönség szemébe vágott lödításokat meg is tudja tapsoltatni!

Mert tapsoltak. Igaz, a karzaton. Igaz, csak a vetkőzéseknek, meg a diákok hancuzásának. De az tény, hogy ezekkel az igen-igen alacsony színvonalu trükkökkel, a minőkkel komoly írónak dolgoznia nem szabad, Bródi beugratta a

MEGNYILT!

Az új Rosenzweig-féle mellfűzőgyár
Szalárdi-utca 9. szám, saját ház.

Elegáns fogadó teremmel, fényes próbaszalonnal. Modern gépekkel felszerelt műteremmel. Hol a nagyrebecsült vevő közönség a következő előnyökben részesül: Olcsóbb árak, mert nincs az óriási boltbér, szebb elegánsabb kivitel és előzékeny kiszolgálás, mert az üzemet a tulajdonos személyesen vezeti.

Montecuccoli lemondása. Az osztrák delegátusok köréből eredő hírek szerint gróf **Montecuccoli** tengerészeti főparancsnok legközelebb nyugalmába vonul. Aki már régebb idő óta keringett, konkrét alapot azonban akkor nyert, amikor az osztrák delegáció tengerészeti albizottságának legutóbbi ülésén már nem vett részt. Ekkor beszéltek először határozottabban arról, hogy Montecuccoli állása megrendült és most már azt mondják, hogy a jövő évi delegációknál már nem fogja képviselni a tengerészeti költségvetést. Utódjául **Haus Antal** tengernagyot, a tengerészeti műszaki osztály vezetőjét emlegetik, akit most neveztek ki második tengernaggyá. Eddig ugyanis a tengerészetnek csak egy admirális volt, csak most kreáltak második admirális állást. Ugyanakkor, amikor a tengerészeti főparancsnoki állást a második fizetési osztályba helyezték és így a miniszteri állással egyenrangosították. Ebből alakult ki az önálló tengerészeti minisztérium alakításának terve, amely a hadiflotta óriási növelésével párhuzamosan meg is fog történni.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhívom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

közönségek szellemileg kiskorú részét a tapsba s ezt a tapsot elkönyvelik a pajtáskodás könyvében a magyar gyalázás, a kereszténygyonyolás sikerének. Felejtik, hogy ugyanefajta trükköket tapsoltak meg Hájó Sándor zó d darabjánál is. Ebben egy a színvonala a két darabnak; vetkőzésekhez, mutatványos pornografiához mindig fog tapsolni a karzat. De a magyarságot Hájó nem alacsonyítja le úgy, mint Bródi — ezért mondjuk és mondjuk, hogy Bródi darabja még Hájónál is rosszabb s csak a pajtáskodás netovábbja ütheti mellette a reklám nagydobját.

Az előadás óriásilag fölötte állott a darabnak. A szereplők a bosszantóan és értelmetlenül rövid mondatokat valamennyire a rendező jónak beszédhez idomították s ezzel elfogadóatöbbá tették a darabot szinpadon, mint amilyen olvasva. A legszebb volt a második felvonás utolsó része, **Tóth Elek** (János) és **Étsy Emilia** (Riza) jelenete. Ezt olyan érzéssel, bensőséggel és igazsággal játszották, hogy ilyen szépen megjátszott jelenetet nem sokat láttunk a nagyváradi szinpadon. Általában **Tóth Elek** és **Étsy Emilia** a két főszerepben valósággal remekeltek. Velük egy színvonalon állott **Hunyady József Arrakja**. Pompás figura volt, tele humorosan rajzolt cinizmussal s ez a Hunyady leleményéből fakadt humor mentette meg a különben hamisított jellemet a bukástól. Igen sikerült **Leóvey Schwartz**a, **Kassay** üres fejű, piperkőc Nagyfejűje és **Sik Rezső** főorvosa, valamint **Pápainé** Bresója. Sok melegséggel játszotta **H Körössy Juci** az érzélgős **Piroskát** s megtapsolták bátor fellépéséért a kis **Gajdosinszky** Irénkét, aki oszopp kis lány léteré igazi színésztalented. Kisebb szerepekben **Turányi**, **Asztonyiné**, **Gózon** és **Kabos** ügyeskedtek. A rendezés kifogástalan. —r.

Uj nadrágban.

Irtó Mártonffy Ernő.

(Szin: A kereskedelmi Csarnok étterme. A nagyteremben táncot roznak. Idő: Hushagyókedd este.)

Horác (köpeős, ősz alak, borvirágos orrán megcsuszlik a villanyfény, s a szivárvány színeit szórja szét): . . . Nem szeretem pikoló a perzsa pompát, ne kutasd virit-e még Jelineknél egy késői rózsá. Rakj fát a tűzre, bőven tölts, igyál. (Felhajt egy pohár rossz vinkót, aztán lehajtja fejét s visszasírja Falernust.)

Homérosz (fekete pápaszemmel s nagy pipával, divatját multa kopott kabátban): Hej, hej . . . haj, haj . . . Mikor én még mindig ingerkedő gyermek voltam! . . . Nem volt még akkor jólszelelő pipa, sem ketyegő óra . . . Oh, igazmondó Szokratesz, minő gondolatok háborgatják kepasz fejed éjféli csendjét? . . .

Szokratesz (fekete házisapkában, hosszú ősz szakállal; kolbászt kosztol: Azt sugja a démonion, hogy mindig hangos feleségem otthon seprűvel fogad . . . Pedig amióta fiam, Lámproklész, a prémontreieknél elbukott a görögöböl, azóta amugy is keserű az életem . . . Hanem ez a kolbász határozottan jó . . . Ezzel kellett volna élnem a pritáneumban . . . Haj, haj . . .

Diogenes (toprongyos, lump fráter, örökösen vigyorog): Hej vén mester, ha tudnád, hogyan készül a kolbász . . .

Homérosz, Horác (egyszerre): Hallgass . . .

Szokratesz: Mozogni érzem bensőmben ez isteni ételt. Oh Homér, aki megénekléd metszett sorokban a városduló Odisszeusz, mondd el, minő muzsa tölti izes falattal e barna bőrözetet?

Homérosz: Zengjed oh istennő . . . azaz hogy egy szép téli reggelen, a hosszúárnyéku kés-sel megcsiklandják a háziisan rőfögő disznó lötyögős nyakát s az megnyitja torka zengő sipjait . . .

Diogenes: Ne szépítsd öreg! Megdöglesztik. Punktum!

Homérosz: Benn, a mindig tiszta konyhában, rózsasajjú leányok vagdossák a szépszinű hust s

Horác: . . . Ifju asszony gyujt lobogó lángot, Sütni annál a csöröge fánkot . . .

Diogenes (gunyos kacagással): A disznó hulláját beleibe fojtják s olvasd: kolbász . . .

(Néma csend . . . Szokratesz abbahagyja a kosztolást. Kivülről behallik a zene: Ergerberger Schosberger. Horác összeüti a bokáját s dalol. Szokratesz és Homérosz összeölekeznek s járják a csárdást.)

I. Vendég (ugy kimeresztli a szeméit, hogy pupillatágulást kap): Ezek megkerdültek . . .

II. Vendég: Hm . . . Hm . . . Ördögös népség, annyi bizonyos . . .

Diogenes (megrántja a Szokratesz kabátja szegélyét): Hej vén mester, mit szól otthon az asszony? . . .

Szokratesz: Bánom is én! A démonion nem szól. (Tovább táncol.)

Diogenes (oldalba löki Homéroszt): Megárt öreg . . .

Homérosz (elérzékenyülve): Oh vigyorgó Diogenes, hallod e a mindig siró hegedű hangját? Oh, ha akkor . . . akkor van siró hegedű és ujjait reszkettető eigány, megbékél Hellász s ma is áll Ilión . . .

Diogenes (magában): Ezek igazán bolondok. Valami barna fickó hozzádörgöli a ló farkát a juh beléhez és sirva fakad tőle a görög . . .

Lámproklész (berohan az ajtón s . . .

tesznek tart): Jere haza apukám, mert mama vár rád. . . .

Szokratesz (megsimitja homlokát): Oh jaj! . . .

Lámproklész: Ne félj apuka, mindent eldugtam a mama keze elől . . .

(Felkészülnek s elmennek, csak Diogenes marad ott.)

Szokratesz (nagyon busan): Oh, Lámproklész, ha a bőröm épen marad, kakast áldozok Aszklépiosznak . . . (El.)

Diogenes (megeszi és megissza a maradékot): Ha nem volnék barna, elpirulnék szégyenben.

I. Vendég (odasompolyog Diogeneshez: Kik voltak ezek, te pizsokházi? . . .

Diogenes: He . . . he . . . he . . . Az a házisapkás, akinek a kolbászt eszem, aki Szokratesznek mondja magát, az egy . . . nyugalmazott felekezeti tanító. Annyi fegyelmije volt, hogy sok . . .

II. Vendég: Szegény Szokratesz . . .

Diogenes: Az a fekete pápaszemes Homérosz, valamelyik napilap reportere, jól tud lóditani s azért fizetik.

II. Vendég: Nem rossz.

Diogenes: Az a borvirágos orru Horác pedig egy elszegényedett zseni . . . Ha . . . ha . . . ha . . .

I. Vendég: . . . Hát te ki vagy?

Diogenes (büszkén): Én? . . . En Diogenes voltam, vagyok és leszek! Nekem nincs mit vesztenem. (Felkel, kezébe veszi azt a régi lámpást s elindul. Az utcán beleköt a szélvész, de ő visszakacag): Hehehe! Rajtam ki nem fogsz. Még a kalapomat sem kaphatod el, mert . . . nincs. (Tovább botorkál az Üreshordó-utca felé . . .

A munkapárt-kör közgyűlése. A Nemzeti Munkapárt Országos Köre vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta **Csáky Albin** gróf igazgató elnöklésével esidei közgyűlését. A kormánytagjai, **Zichy János** gróf kivételével, valamennyien megjelentek a közgyűlésen, amely iránt a munkapárt képviselőtagjai és kültagjai körében is nagy volt az érdeklődés. A bemutatott jelentéseknek vita nélkül történt elfogadása után a közgyűlés a tisztújítást ejtette meg. **Gróf Csáky Albin**, **Lukács László** és **gróf Serényi Béla** lemondott igazgatók közül a közgyűlés egyedül **Lukács Lászlót** választotta meg újból igazgatóvá. **Lukács László** a jövőben egyedül fogja intézni a Nemzeti Munkapárt Országos Körének ügyeit. **Csáky Albin** grótot sajos és meleg ováció közben díszelnökké választották. **Serényi Béla** grótot pedig az elhunyt **Lánczy Gyula** helyébe választmányi taggá. A régi választmányt egyébként a közgyűlés reakтивálta.

Legelegánsabb
estélyi czipők
és urak részére
báli divatcikkek
legkedvezőbben

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

UJDONSÁGOK.

* **Szentségimádás a Szent László templomban.** Vasárnap három utolsó napján a Szent-László templomban állandóan nagy számmal jelennek meg a hívek a Szentségimádáson. Vasárnap délelőtt *Fetter* Antal felszentelt püspök tartotta az ünnepélyes szent misét s dr. *Fucskics* Gyula esperes-plebános prédikált. Tegnap, hétfőn délelőtt dr. *Karácsonyi* János prépost-kanonok tartotta a szent misét dr. *Némethy* Gyula papnöveldei tanár szent beszédet mondott. Ma, kedden lesz az utolsó napi Szentségimádás s ez alkalomból az ünnepélyes szent misét dr. *Lányi* József tinini püspök, a prédikációt pedig *Mátonffy* Ernő káplán tartja. Este 7 órakor Szentségbetétel.

* **Miniszeri kiküldött az anyakönyvi hivatalban.** *Verián* Péter belügyminiszeri titkár Nagyváradon időzött s megvizsgálta az állami anyakönyvi hivatal kezelését. Mindent rendben talált.

* **London vetített képekben.** Erdekes estéje lesz ma a helybeli Katolikus Körnek, hol a kiváló előadó, dr. *Némethy* Gyula, a világ legszebb városát, Londont fogja szép színes képekben és alapos, szellemes előadás kíséretében bemutatni. Némethy a múlt nyáron járt a nagy világvárosban, s így friss emlékekben van Albion bűszkesége. Az előadás kezdete d. u. 5 óra.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága ma, kedden febr. 28-án délután 4 órakor ülést tart, amelyen a telekfelosztásról készített szabályrendeletet tárgyalják. — Csütörtökön, március 2-án délután 3 órakor pedig Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tartja rendes havi ülését.

* **Nagyvárad a tüdőszanatoriumnak.** A napokban részletesen megemlékeztünk arról, hogy a nagyváradai tüdővész ellen védekező egyesület nagyobb, állandóan 40 beteg ellátására és ápolására szolgáló szanatorium épületet akar emeltetni. Anyagi ereje azonban csekély egy ilyen intézmény létesítésére és berendezésére. A nagyváradai l. szertartású püspökség és káptalan, valamint dr. *Rada* Demeter gör. kath. püspök és mások, bőkezű hozzájárulásukat ajánlották fel a szanatorium létesítéséhez. Csak természetes, hogy Nagyvárad városa sem maradhat hátra, mikor területén egy ilyen nemes célú emberbaráti és főként fontos közegészségügyi intézmény létesítéséről van szó s első sorban siet támogatásával az egyesület szép céljának megvalósítására. A szanatorium akként létesíthető, ha a város bizonyos évi összeggel hozzájárul a még hiányzó összeg amortizációjához. Az egyesület ilyen irányú kérelemmel járalt Nagyvárad városához. A városi tanács tegnap foglalkozott a kérelemmel, s méltányolván az intézmény áldásos voltát, olyan irányú javaslatot terjeszt a városi törvényhatóság elé, hogy *négyezer korona* évi állandó segélyt szavazzon meg a szanatorium céljaira s azonkívül vizvezetékekkel és csatornázással ellátja a szanatoriumot. A segélyezés ellenében Nagyvárad városa állandóan tízenöt tüdőbetegét helyezhet el a szanatoriumban, teljesen ingyen. A segélyezés felett a márciusi közgyűlésen határoz a városi törvényhatósága s ha a tanács javaslatát elfogadják, aminthogy az várható is, a tüdővész ellen védekező egyesület aggodalom nélkül megvalósíthatja szép tervét s a szegény tüdőbetegek egy része érezni fogja a ne-

mes intézmény áldásait, Nagyvárad városa pedig egy újabb humánus intézménnyel lesz gazdagabb.

* **A nagybeteg Bánffy.** A nagybeteg *Bánffy* Dezső báró állapotában a vasárnap és a mai délelőtt nem hozott fordulatot. Ma hajnal felé visszanyerte ugyan eszméletét és beszédképességét is, állapota azonban *változatlanul súlyos*. Kezelőorvosai *Tihanyi* Mór dr és *Székely* Henrik dr, akik állandóan őrzik a beteget, nem tartják kizártnak, hogy *Bánffy* Dezső báró az agyvérzés nyomán támadt súlyos bénulást még kiheverheti. A nagybeteg államférfiu családja folytonosan a betegszobában tartózkodik. A király a vasárnap folyamán négy ízben érdeklődött a miniszterelnökség útján *Bánffy* hogyléte iránt. A bimbó-utcai palotában állandóan tudakozódnak részint személyesen részint telefon útján a beteg iránt politikai és társadalmi körökben kiválóságai közül. A képviselőház és főrendiház sok tagja, a református egyház vezető személyiségei, konventi tagok jártak vasárnap és ma délelőtt *Bánffy* palotájában, ahol leadta névjegyét *Tisza* István gróf is. A nagybeteg állapota ma délelőtt is *teljesen változatlan*. Lapzártkor szerzett értesülésünk szerint *Bánffy* Dezső báró állapota változatlanul *válságos*.

* **Járványok a vaskohi járásban.** A vaskohi járás 11 községe van megfertőzve részint kanyaróval, részint vörhenyvel. A járványok kezelése igen nagy nehézségekbe ütközik. A vaskohi főszolgabíró jelentése szerint a megfertőzött községek oly távol esnek egymástól, hogy némely részét egy napi menet után sem lehet elérni. Ecsékben a községekben tehát szó sem lehet rendszeres betegkezelésről, mert az egész járás egészségügye egyetlen orvosra van bízva s ez az egy orvos 46 községet szabályszerűen bejárja s a betegeket kezelni teljesen képtelen. Részben amiatt van ez az, hogy a kanyaró naponként szedi áldozatait. A főszolgabíró siralmas jelentésével már egy alkalommal bővebben foglalkoztunk. A jelentést a főispán most magához kérette és elrendelte, hogy a járványokról számszerű adatokat szerezzenek be a lehető legrövidebb idő alatt, annak alapján, hogy a belügyminiszternél a szükséges intézkedéseket megtehesse. A megfertőzött területekre járvány orvosok fognak kimenni s a hatósági közegekkel egyetemben fognak munkálkodni a járvány tovább terjedésének megszüntetésére.

* **Kiállítás Nagyváradon.** Nagyváradon nem sokára érdekes kiállítás lesz. A Magyar Hísiipari szövetkezet az évi vándorkiállítását Nagyváradon szándékozik rendezni s a védnökségre *Rimler* Károly polgármestert kérték fel, aki azt elfogadta. A kiállítás március végén lesz. A szövetkezet a földműves munkások háziipari kézműveit értékesíti a vándorkiállításokon s ezáltal azoknak megélhetését mozditja elő.

* **Felebbesés az áruraktár ügyében.** A nagyváradai áruraktár részvénytársaság, hivatkozva a várossal kötött szerződésére, az eddig elfoglalt 12000 négyszög méter területen kívül, újabb 9000 négyszög méter terület átengedését kérte. A városi tanács és a jogügyi szakbizottság a terület átadását véleleményezte a közgyűlés azonban *Komlóssy* József gazdasági tanácsnok különvéleményét fogadta el, amelyben rámutat, hogy a részvénytársaság eddig is megszegte a szerződést, mert nem csupán áruraktári célokra használják fel a területet, hanem bérbe adtak belőle s indítványozta, hogy újabb területet ne adjon a város, sőt indítson pert a részvénytársaság ellen, az eddig elfoglalt terület visszaszerzése iránt. *Moskovits* József és *Moskovits* Miksa

igazgatók felebbesést adtak be a közgyűlés határozata ellen, amelyben cáfolják, hogy szerződészegői lett volna a részvénytársaság; hogy területet adtak ki négyszög méterenként, ez csak tarifa kérdés. A közgyűlés határozatának megsemmisítését s a kört terület átadását kéri.

* **Temetés.** Tegnap délelőtt helyették öröknyugalomra *Mártonffy* Márton várad-váraljai községi tanító nejét. A temetésen megható módra nyilatkozott meg a részvét az árván maradt család iránt. A gyászház udvarát megtöltötte a megjelent előkelő közönség s a mélyen sujtott férj pályatársai. A gyászszertartást *Halász* Gyula plebános végezte, *Gaurander* Izaur p. é. *Hencs* Aurél kapucius atyák segédletével, s koporsóra a rokonok és jóbarátok díszes koszorukat helyezték.

* **A közigazgatás és a ref. egyház.** A napokban megirtuk, hogy *Balthazar*, a református lelkesegylet elnöke felhívást intézett minden közigazgatási bizottsághoz, hogy figyelmeztessék a hatósági közegeket, miszerint azok ne avatkozzanak bele az egyházi hatóságok ügyeibe, illetve az egyházi hatóságok meghallgatása nélkül református iskolák ügyeiben ne hozzanak intézkedéseket. Ennek az átiratnak az alapján tegnap *Sulyok* István református esperes panaszt tett az alispánnak. A panaszra az adott okot, hogy a biharkeresztesi iskolában a fellépett kanyaró miatt a főszolgabíró bezáratta az iskolát, anélkül, hogy előbb ebben az ügyben meghallgatta volna az egyházi hatóságot. Az esperes békés hangon figyelmezteti az alispánt, hogy közegei figyelmét *Balthazar* körlevelére hívja fel s a jövőben az egyházi hatóságok meghallgatása nélkül hasonló intézkedéseket ne tegyenek, nehogy komolyabb következményei legyenek a dolognak.

* **A hivatalos lapból.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy 1911 május 1-ével a védkötelezettség teljesítése után *Kozáry* Gyula a gyulai 2. és *Rács* Fülöp a nagyváradai 4. honvéd gyalogezredből elbocsáttattak.

* **A választók névjegyzéke.** Az 1899 évi XV. t. c. 150 §-a értelmében az országgyűlési képviselő választók véglegesen megállapított névjegyzékének egyik példánya, amely a választók használatára áll, az illetékes kir. közjegyzőnél helyezendő el. Nagyvárad város központi választmánya 1. év december hó 31. napján tartott ülésében elhatározta, hogy az 1911. évre érvényes képviselőválasztók névjegyzékének egyik eredeti példányát dr. *Orley* György kir. közjegyzőnél helyezi el. Miről a városi közönségét értesitem. Nagyvárad, 1910. dec. 31. *Rimler* Károly, polgármester.

* **Bmke közgyűlése.** A Biharmegyei Magyar Közművelődési Egyesület ma délután 5 órakor tartja meg a felosztás, kimondására, illetve valamelyik kulturegyesülettel való fuzionálása tárgyában összehívott közgyűlését. A közgyűlést a városháza nagytermében tartják meg. Valószínű, hogy a tagok kellő számmal nem fognak megjelenni a gyűlésen és akkor még kétszer fogja az elnökség összehívni a közgyűlést s az utolsó gyűlés fog végérvényesen dönteni az egyesület sorsa felett.

* **Halálozás.** Őszinte részvéttel értesülünk róla, hogy özv. *Szabó* Szaksó Mária urnő Szeghalmon elhalálozott. A boldogult néhai Szaksó Részó volt debreceni prépost és nagyváradai kanonoknak testvére volt, *Szabó* Sándor szeghalmi lelkész pedig édes anyját gyászolja az elhunyt, köztisztelőben állott matrónában. Temetését, mely tegnap Szeghalmon nagy részvét mellett ment végbe, *Spelt* Gyula nagyváradai apátkanonok végezte.

A pocsjai zsidók és a király. Ez a cím már nem egészen új lapunkban. Ezzel éppen harmadszor foglalkozunk a pocsjai zsidókkal a királlyal kapcsolatosan. Nevezetesen a pocsjai zsidók templomépítésére engedélyt kértek a királytól, azonban a kérvény minden megjegyzés nélkül érkezett le a kabinet irodából. A pocsjai zsidók azonban nem elégedtek meg az eredménnyel, hanem újra kértek és mikor a második kérelmek sem nyert kedvező elintéztést, újra kértek és erre tegnap jött le az intézkedés, mely mindenben egyezik a két elsővel.

Elütötte a koosi Vasárnap délelőtt 9 órákor a Szacsavay- és Kert-u. keresztelésénél Orosz József 86 éves volt szücsmestert a Goldberger-féle tejkihordó kocsi elütötte. A súlyosan sérült öreg embert beszállították a biharmegyei kórházba.

Aki a férjét viteti elmekórházba. Különös tartalmú, siralmas hangú levelet hozott tegnap a posta az alispánhoz. A levélben Északamerikából panaszodik egy biharmegyei leány, akinek a testvére jelenleg az elmekórházban van s ott várja további sorsát. A leány a panaszban előadja, hogy az ő bátyja, Sz. Novák Ferenc már hónapok óta van elzárva a világtól az elmekórházba, ahova minden alkalos ok nélkül szállították be. A szerencsétlen embert a saját felesége vitette be a kórházba, csak azért, hogy ő ez alatt szabadon élhesse napjait kedvesével Tenkén. A leány meg van győződve feljelentésének valódiságáról és ettől indítva kötelességének ismeri, hogy szerencsétlen testvérét kiszabadítsa szomorú helyzetéből. A feljelentő kéri az alispánt, hogy hasson oda miszerint testvére minél előbb kiszabaduljon az elmekórházból. A panaszos levél mellé 10 koronát küld Novák testvére, hogy az alispán válaszoljon neki s a költségeket tudja fedezni. Az alispán a pénzt beutalta Novák Ferenc elmebetegnek a kórházba. A védaszkodó levél alapján megkérdeztük az elmekórház inspekciós orvosát, aki kérdéseinkre a következőket mondta:

— Novák Ferenc három hónapja van bent a kórházban. Hozzáértelmezési készszerültek voltak a beszállítással, mert Novák életveszélyes beteg volt. Életveszélyessége abban nyilvánult meg, hogy mindenkit megtámadott és ha idejekorán nem védekeztek volna ellene, egy bizonyára nem menekülhetek volna kezeiből. Különben Novák javuló félben van s pár hónap múlva teljesen javultán hagyhatja el a kórházat. Novák Mária feljelentése nem lep meg, mert már ő ugyanilyen tartalmú levelet intézett a kórház igazgatóságához is.

Legelegánsabb és legmodernebb fényképek külföldi tanulmányok és tapasztalatok alapján Molnár Jenő (Iónának utóda) műtermében.

Vadászok figyelmébe. Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közelodik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruda. Telefon 269.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág- : : esarnoka: Szent János-utca 1 szám, : : ahol minden időben frissen vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Borzalmas lesz a tavasz azoknak, kiknek szeplőt és májfoltot hoz. Ezt egyedül a torony alatti **Ujvárosi drogéria** Hóvirág krémje szünteti meg

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves Nagyvárad, Bémer tér 298. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak, ezüst dísz tárgyak és evőeszközök valamint zsebórák nagyraktára.

Két portál eladó.

Ha lakást vagy butorozott szobát akar kiadni vagy bérelni, valakit meg akar kereszteni, levelére azonnal választ akar nyerni, kintlévőségeit akarja inkasszálni, nyomtatványait vagy rőpceduláit szét akarja hordatni, színházba vagy bárhova jegyet akar váltani, hívja fel telefonon a 693. számot, vagy keresse fel személyesen a Messenger-Boy gyorsküldőnc-vállalatot.

Menjünk

Radó és Kertészhez

KOSSUTH-U. 2. sz.

hol a megkezdődött farsangi ocassióba feltűnő olcsón adatek el az összes

batisztok, selymek, csipkék, gyöngydiszek,

ruha kelmék, vásznak, asztalneműek és kész fehérneműek.

Telefon 1030.

Ifj. Kohn Sámuel-féle üzlet teljes elárúsítása **FLEGMAN** míg a készlet tart naponta d. o. 9—1-ig, d. u. 2—7 ig.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkereskedő és **Modern Antiquarium** Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek.

Vegyél! Vegyen! Vegyünk! 10. 13. és 17. Koronáért **Moskovits Antonomiai cipőt Nagyvárad** Kossuth-utca 5. gyár épület és : Bémer-tér, Fő-utca sarok. :

Mezőgazdaságok, szeszgyárak kasszélyok és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üzemük van, a legolcsóbban jönnek ki a **villamos világitással**, erre nézve **Stern Adolf** nagyváradai electrotechnikai cég bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jező csengőket, telefoant, világhárítót készít, azonkívül csillárokat tőmből, bronzból, vasból galvanizálva minden kivitelben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt. Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és leggyorsabb

cserépkályhák állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközölhetnek. Nagybecsü megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok**

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: A Medikus.
Szerda: A Medikus.
Csütörtök: Hoffmann meséi (Révi Aurélia első fellépte.)
Péntek: Cigánybáró. (Révi Aurélia második fellépte.)
Szombat: Traviatta. (Révi Aurélia utolsó fellépte.)
Vasárnap délután: Testőr, este: Elvált asszony.

Ch. Révi Aurélia vendéjátéka.

Révi Aurélia az Európaszerte ismert nevű kiváló énekesnő a hét közepén három estén át vendégszerepel Nagyváradon. A kiváló művésznő azokban a szerepeiben fog fellépni, amelyekkel Berlinben és Londonban óriási sikert aratott. A Hoffmann meséiben az angol király előtt is játszott s mindenütt a legnagyobb kitérítésekkel halmozták el. Révi Aurélia egyszerre mind a hegedűnek is genialis virtuóza s mind a három vendéjátéka alkalmával egy-egy énekszámát hegedűn fogja játszani.

IRODALOM.

A Kath. Hittérjesztés Lapjai márciusi füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Tartalom: A Sarkkőrön túl. — Kath. missió Bahr-el Ghazalban. — A pápák között. (Folytatás.) — Mongolföldi vér: a hunok. — Apostolkodás Japánban. — Missiói tudósítások. Kína: Bourlés atya, a manduriai presbiter első áldozata a hit hirdetés között. — Afrika: A tönkretett sambézi missió újjászervezése. — Viktória Nyansa északi vidékéről. — Saigettenger: Hírek a Hajósok szigetéről. — Kegyes adományok. Képek: Norvégia: Lapföldi bennszülöttek. — Új-Guinea: Ültetvényes kert. — Új Guinea: Sátorozás. — Új Guinea: Pápua öreg asszony. — Új-Guinea: Pápua bennszülöttek. — Új-Guinea: Leányiskola. — Saigettenger: Leone falu a Hajósok szigetén. — Saigettenger: Hajósok szigete.

TANÜGY.

Szünet az ipariskolában. Tudatom a tanoncotartó mester urakkal, hogy március 1-én, szerdán az ipariskolai előadások nem fognak megtartatni. Egyben felkérem az ipariskola tantervét, hogy azon napon, délután 3 órakor hivatali helyiségemben rövid értekezletre megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1911. febr. 28. Szűts István, iparisk. igazgató.

Tombolatárgyak

Legyezők

Nászajándékok

Játékszerek

Hegedű és hegedű-hurok

Utazó-kofferek és táskák

Téli árak: alsóing és nadrág

Bőr és kötött keztyűk

Valódi szolingeni acélárak

Ridikülők, gramfonok

Ujdonság!

Ujdonság!

aluminium konyha-edények

Gál Ferencnél,

Nagyvárad, Rákóczi-ut, Bazár-épület.

EGYESÜLETEK.

A magántisztviselők közgyűlése.

Zajos és élénk közgyűlést tartott vasárnap a nagyvárad magántisztviselők egyesülete. Egy idő óta egyenletlenkedés merült fel az elnök és az ügyvezető között s a kisebbség az ügyvezető lemondásának elvetésével tüntetett az elnök ellen. A közgyűlésre külön választó listát is nyomattak.

A közgyűlést Schwartz Izidor elnök vezette.

Az évi jelentéssel kapcsolatban előterjesztették az ügyvezető lemondásának elfogadásáról szóló választmányi határozat ellen beadott felelőbírást, amelyben bizalmat akartak szavazni Redényi József ügyvezetőnek, ami az elnökség elleni bizalmatlanság kifejezése lett volna. Első vita után a felelőbírást elutasította a többség.

Ezután a tisztújításra került a sor, amelyből a békétlenkedők megbuktak s nagy részben a régi tisztviselők maradtak.

Megválasztották: Elnökké Schwartz Izidor, alelnökké: Rácz Jakab, Hősig Ignác, Krausz Béla, Scherz Károly, főtitkárrá: Némethi Mihály, titkárrá: Herz Imre, pénztárnokká: Kohn Armin, ellenőrré: Markovics Dezső, jegyzővé: Rein Marcel, aljegyzővé: Benedek Sándor, Márkus Sándor, könyvtárnokká: Fleischer László, Beck Albert, háznagyokká: Erdély Jenő, Weinberger Elek, számvizsgálók: Varga Miklós, Wellner Kálmán, Lang Lajos, Spitz Jenő, Krausz Ödön. Megalakították még a 30 tagú választmányt is.

CZAPFALVI JÓZSEF	
mármé, épület és bútortestő	
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.	
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.	
Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és bútorok festését, kerít. bútorok zománcozását és porcellán utánzat. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek.	
358	Czapfalvi József.

MULATSÁG.

Tanítók mulatsága. Pompás sikerűnek ígérkező hangversennyel egybekötött táncmulatsággal zárja be a farsangot a tanítók ma esti bálja. A hangverseny d. u. 5 órakor kezdődik 1 kor belépő díj mellett, mely a tanító árva számára építendő internátus javára fordítatik. A lapunkban már közölt élvezetes műsornak bizonyára sok hallgatója lesz. Hangverseny után a Tanítók Háza javára tombola játék lesz, mely alkalommal gyönyörű kézi munkák sorsoltatnak ki. Este 8 órakor batus estély, táncal egybekötve, tartanak 1 koronát fizetnek, míg a nők élélmiszert, gyümölcsöt váltják meg a belépődíjat. Ugy a hangverseny, mint a mulatság a közs. polg. fiu iskola zenetermében tartatik meg. A rendezőség ezúton is fölkéri a hölgyeket s a szives adakozókat, hogy adományaikat ma d. u. 2-4-ig a főt jelzett helyiségbe küldeni sziveskedjenek.

Volt diákok mulatsága. Az idei farsangi szezon eléggé bővekedett már eddig is sikeres mulatságokban. Ezeknek számát szaporítja a mai estély is, amelyet — mint már jeleztük — a felső kereskedelmi iskola volt növendékei rendeznek a Kereskedelmi Csarnokban. A közgazdasági élet helybeli kapacitásai közül sokan nyerték kiképezetésüket a helybeli kereskedelmi iskolában, akik a fiatalabb generációval karöltve lelkesen társadoztak a siker érdekében. Kétszáz tagú rendezőség, a ke-

reskedelmi iskola tanáraival együtt már hetek óta dolgozik, hogy a résztvevőknek sokáig emlékeztető estélyt szerezzenek. Ezerötszáz meghívó ment ki és még ez is kevésnek bizonyult. Ily széles irányú előkészületeknek nagyon természetesen, meg lesz az eredménye. A jövedelmet az alakítandó szövetség javára fordítják. Az estély 9 órakor veszi kezdetét, de a rendező urak felkéretnek, hogy már 8 órakor sziveskedjenek megjelenni.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butorok darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A brüsszeli vonósnégyes csütörtöki hangversenye, mint az előjelekből látjuk, ismét egy nagy, emlékeztető szépségű estély lesz koncert-közönségünknek. Ami a külső sikert illeti, ezt már is biztosítja az a tömeges előjegyzés, amivel Vidor Manó jegyirodája dicsekszik. A belső siker ugyanígy kétségenkívüli. A brüsszeli kvartett olyan stílus világ attrakciója, amilyen Burmester a szülő hegedűben, Sauer a zongorában, Cup vagy Koenen az éneklésben. A koncert rendezősége közli az érdeklődő publikummal, hogy az estélyre szóló jegyei már csak igen kis számban kaphatók Vidor M. könyvkereskedésében.

TÁVIRATOK

A delegáció ülése.

Budapest, február 27.

(Saját tud.) Heltai Ferenc kérdést intéz a tengerészeti parancsnokhoz és a kereskedelmi miniszterhez, hogy a megállapodást meg fogják-e tartani. A tengerészeti parancsnokság nevében Lárts Károly, Korvet kapitány, a távollevő kereskedelmi miniszter nevében Rosenberg Gyula előadó hangoztatták, hogy a megállapodás végleges, azon változtatás nem fog történni.

Mátyássy Zoltán felmentése.

Budapest, febr. 27.

Mátyássy Zoltánt ma a bíróság felmentette. A bíróság a felmentésnél azt vette tekintetbe, hogy Jungáné vallomása férje felmentése érdekében történt, másodsor, hogy Jungának Mátyássy nem volt ellensége, harmadsor, ha a merénylet felmentették, akkor azt, aki ellen merényletet követtek el, csak nem lehet elítélni.

A fehérgyarmati választás.

Szatmár, február 27.

A Luby Géza halálával megüresedett fehérgyarmati kerületben ma van a képviselőválasztás. Két jelölt áll egymással szemben: dr. Jármay Béla fehérgyarmati ügyvéd, a Kossuth-párt jelöltje és Szunyogh Mihály, a szomszédos mátészalkai kerület volt képviselője, a Juth-párt jelöltje. A választásra mindkét pártból több képviselő érkezett Fehérgyarmatra. Nagy izgalom előzte meg a választást. Tegnap a két párt között kisebb összecsapások voltak, mire Szatmárról két század katonaságot küldtek és a fehérgyarmati csendőrséget is megerősítették. Reggel 9 órakor kezdődött a választás teljes rendben. Választási elnök Sánta Kálmán.

Délelőtt fél 11-kor a szavazatok aránya az volt:

Jármay Béla	120
Szunyogh Mihály	120

A választási küzdelem igen heves. Délben 12 órakor a szavazatok aránya következő:

Jármay Béla	380
Szunyogh Mihály	235

A választás ma este 9 órakor nyert befejezést, mely Jármay Béla győzelmével végződött. Jármay Béla 1988, Szunyogh Mihály 1161 szavazatot kaptak, s így Jármay 827 szótöbbséggel lett a kerület képviselőjévé megválasztva.

A földgáz világitás.

Budapest, febr. 27.

A pénzügyi államtitkár ma egy újságíró előtt kijelentette, hogy a földgáznak Budapestre való elvezetése 36 millió koronába kerül. A földgázforrás kiapadhatatlan. A forrásból az egész országot el fogják látni s a csöveket a vasutak mentén fogják lerakni. Az erre vonatkozó javaslat már el is készült s legközelebb át fogják adni Lukács László miniszternek, hogy a Ház elé terjessze.

A köteleesség áldozata.

Nagykároly, feb. 27.

(Saját tud.) Dr. Áron Sándor megyei főorvos aki legutóbb a fellépett kiütéses tifusz kezelése és megvizsgálására a vármegyébe utazott, tudvalevőleg szintén megbetegedett.

Tudósítónk jelentése szerint a főorvos ma betegségébe belehalt. A főorvos iránt óriási részvét nyilvánul meg városszerte.

NYILTTÉR.**BÚTOR**

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

KÖZGAZDASÁG.**A Közgazdasági Bank közgyűlése.**

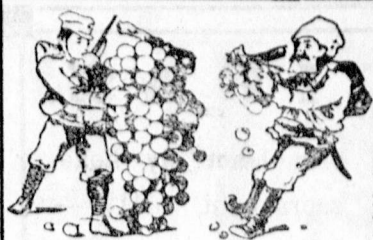
A Közgazdasági Bank részvénytársaság harmadik évi rendes közgyűlését f. hó 27-én d. u. 5 órakor, a részvényesek élénk érdeklődése mellett tartotta meg. Jelen voltak: Németh Sándor, Mayr Sándor, Bencaik Sándor, Grossfeld Dezső, Papp Imre, Gécsy Lajos, ifj. Stern Lipót, Feldmann Sámuel, Eleméry Ferenc, Sebő I. Imre, Hersekovits Mór, Kovács Iván, Horváth Géza, Dorogi Lajos, Goldberger Dezső, Bunyitay Jenő, Vékony Miklós, dr. Löwy Mór, Pásztor Ede, Pongrács Lajos, Bosnyák Pál, Melkuha Jenő.

Németh Sándor elnök a gyűlést megnyitván, a közgyűlés a zárszámadások felolvasása után úgy az igazgatóságnak, valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta. A közgyűlés megátsá tette az igazgatóság határozatát, hogy a mésszomok téglagyárat a bank intézetétől különválasztja s az intézet belső emberének bevonásával részvénytársasággá alakítja. Sőt ezen részvénytársaság alapítására már megtették az első lépéseket s az alapítási értekezlet megtartási ideje a legközelebbi napokban lesz a lapokban közzétve. Továbbá a közgyűlésen határozattá lett az áruosztály további fejlesztése, mely már eddig is legnagyobb erőssége az intézetnek s mint az a múlt évi mérlegről is kitűnik, tetemes hasznot hozott. Ugy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság és igazgatósági tanácsosok mandátumai lejártak, miért is az elnök indítványára a további három évre beválasztották az igazgatóságba: Németh Sándor, Bencaik Sándor, Lakatos Antal, Mayr Sándor, Papp Imre.

A felügyelő bizottságba: Dr. Medvigy Ferenc, Grossfeld Dezső, Sebő I. Imre, Kovács Iván, ifj. Stern Lipót rendes, Feldmann Sámuel pótlagnak; igazgatósági tanácsosoknak pedig: Balogh Mihály, Baranyi Zsigmond, Dorogi Lajos, Goldberger Dezső, ifj. Guttmann József, Hersekovits Mór, Kalenda János, Lukács Nándor, Mandel Géza, Máthé István, Moldoványi Ferenc, Molnár Lajos (agráros), Papp János, Rimler Sándor, Schlesinger Fülöp és Weiszlovits Lajos választották meg.

A közgyűlés az elnök elítélésével zárult.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA**Szőlő-**

oltványokat szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert **Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep**

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo
Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Dajkovits E.

fényirodában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Heiczer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekeket: ből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítik.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvétel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heiczer Ferenc.**TÁTRAY és TARSAI**

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Z I G A Z,

— hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István
„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.
Szállodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérletje.

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálitója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

E F C O

Porosz-szalonnakészítő
a legkiválóbb

fűtőanyag

1 órai fűtés kb. 4 fillér

Nem porzik
Nem piszkít
Nem hagy salakot
Sulyhiány kizárva

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81 sz. Telefon 323.
Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. — közönséget, hogy —
Kert utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pemetefü cukorkánál**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **Réthy-félét** kérjünk, mivel haszontalan utánczata van.
Egy doboz 60 fillér.

! Csak Réthy-félét fogadjunk el. !

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti. Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

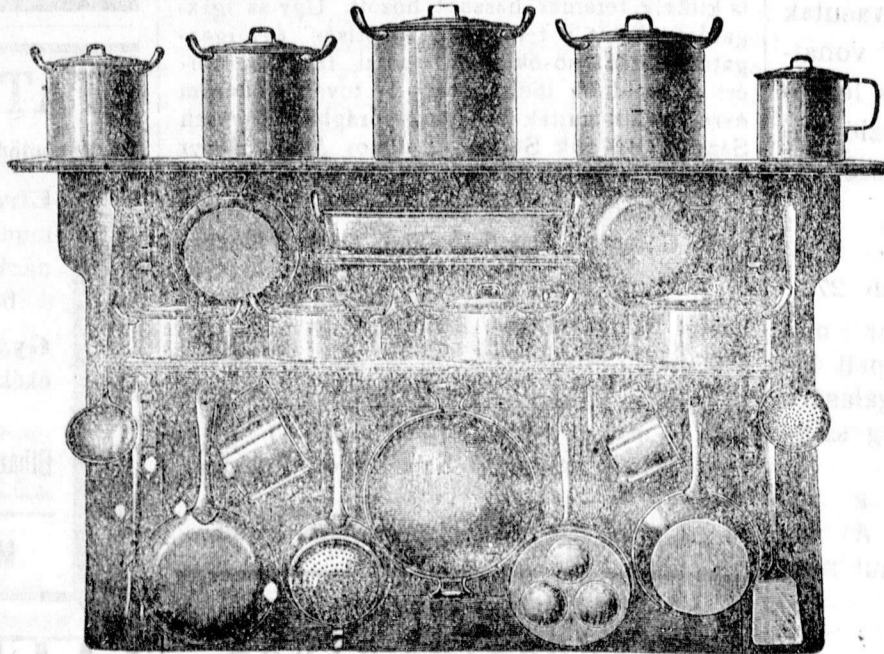
Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.